

Денисенко Ю. М., аспірантка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ЗАКОНОДАВЧОЇ ЗАХИЩЕНОСТІ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ МАЛОЛІТНІХ В УКРАЇНІ

Суспільство – це материнське середовище, яке виховує та розвиває в кожній людині культуру, створює та забезпечує можливості реалізації прав і законних інтересів. Кожний член громадського суспільства, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, майнового стану, стану здоров'я тощо, має встановлений законом перелік прав і свобод. Права людини є нормативною формою взаємодії людей, упорядкування їх зв'язків.

Майбутнє будь-якого суспільства в цілому, та й держави, зокрема, залежить від молодого покоління. Тільки держава, яка цінує своїх дітей, спроможна навчити їх з повагою ставитися та виконувати закони.

Вислів «Діти – наше майбутнє» є глибоким за своєю суттю та значенням. Він свідчить про те, що залежно від того, в якій державі народжуються та виховуються діти, якими правами та свободами вони наділені, та які реальні можливості реалізації цих прав, залежить подальший розвиток кожної держави [3, с. 18-19].

Особливістю цієї категорії населення є особливість фізичного і психічного розвитку, внаслідок чого виникає потреба у спеціальній охороні і піклуванні, включаючи і належний правовий захист як до, так і після народження.

Правотворча діяльність законодавців ХХ століття не сконцентрувала увагу на те, що існує ряд питань у сфері забезпечення правами малолітніх, які не врегульовані законодавством України до часу здобуття державою незалежності. Значно пізніше, з метою покращення становища малолітніх в Україні 26 квітня 2001 року Президент України підписав ЗУ «Про охорону дитинства».

На сьогодні, ст. 3 даного закону закріплює норму: «Всі діти на території України, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, майнового стану, стану здоров'я та народження дітей та їх батьків (чи осіб, які їх замінюють) або будь-яких інших обставин, мають рівні права і свободи, визначені цим законом та іншими нормативно-правовими актами» [2].

Даний закон закріплює надзвичайно важливий принцип, який полягає в тому, що держава гарантує всім дітям рівний доступ до безоплатної

юридичної допомоги, необхідної для забезпечення захисту їх прав та інтересів, у порядку встановленому законодавством. На жаль, даний принцип не втілюється у реальності сьогодення, оскільки, без втручання дорослих захист прав і законних інтересів малолітніх практично неможливий.

Розглядаючи дане питання, не можна проігнорувати змісту ст. 21 Конституції України: «Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права та свободи людини є невідчужуваними та непорушними» [1]. Отже, Основний закон не проводить диференціації населення в залежності від вікової категорії в процесі наділення людини правами.

Слід також звернути увагу на положення цього нормативно-правового акту, яке розумно підходить до вирішення питання про наявність величезно-невизначеного кола прав, які належать людині, ст. 22 Конституції України: «Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними». Ця норма, з одного боку, «змістовно істинна», а з іншого боку не має чітко визначених меж, які стосуються реалізації прав людини та громадянина, зокрема, це стосується і малолітніх.

Виступаючи членами громадського суспільства, малолітні мають бути наділені сукупністю прав, чіткий перелік яких має бути закріплений в окремому нормативно-правовому акті.

На даний час, не можна з впевненістю сказати про те, що існує єдиний документ, що врегульовує порядок набуття малолітніми своїх прав, реалізація їх інтересів та захист від ущемлення іншими прошарками населення.

Отже, постала нагальна потреба у вдосконаленні українського законодавства в частині забезпечення прав та законних інтересів малолітніх в Україні, що дасть відповідний результат для розвитку державності та демократизму.

Література

1. Конституція України: Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 11. – Ст. 143.
2. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III (зі змін. і доп.) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – Ст. 142.
3. Волинець Л. С. Права дитини в Україні: Проблеми та перспективи / Л. Волинець. – К.: Логос, 2000. – 74 с.